

Epesas

Pol Epesas n̄bi b̄ kal̄p köp kal̄ kl̄ñ r̄ka

¹ Yad Pol. God ȳp hag lö, Kraiſ Jisas manö ud arep b̄ ap m̄dem, kalöp God n̄bi b̄ n̄pe daun kub Epesas m̄dpim gau, köp an̄bi kal̄ kl̄ñ r̄kabin. *

² God Bapi hon abe, B̄ Kub Jisas Kraiſ abe, kalöp mög n̄ñmil ud aij ḡl̄ö, kale m̄d aij ḡmim.

Kraiſ p̄g m̄dpun u, n̄pe ana hon nan aij ñab

³ B̄ Kub hon Jisas Kraiſ Nap n̄pe God n̄p aij a gun. Ñ̄ n̄pe n̄p yuö apöm han̄p udö me, n̄p c̄g ḡno, kumi kabö adö lañ nan aij aij m̄döp gau magör̄halö ana han̄p ñöb. * ⁴ Ram m̄nön̄ hadame dagol gau ḡ laga ñ̄n u God haga, “Kraiſ n̄bi b̄ n̄pe m̄deinaböl gau, kale n̄bi b̄ uł, n̄bi b̄ asiñ m̄dagöp yad gau m̄deinaböl,” a ga.

An̄b u, hadame dagol gau God n̄bi b̄ m̄dmagö löm, * ⁵ ñ̄n an̄bu nöp, gasi n̄pe nöp n̄ñöm haga, “Ñ̄ yad Jisas Kraiſ n̄bi b̄ kal̄p udnab gau, ñ̄ pai yad ke rö l̄l̄ö, yad ke kal̄p udem kabö launabin,” a ga. * ⁶ An̄g hagöm, Ñ̄ m̄dmagö n̄pe u hałöwalö yuö apöm, han̄p ud Nap ñ̄magö adö n̄pe la u me, aij gö n̄ñöl ḡ hib n̄pe u hagno adö arab.

* **1:1:** Ap 18:19-21; 19:1 * **1:3:** Ep 2:6 * **1:4:** Jon 15:16

* **1:5:** Jon 1:12

⁷ Jisas Krais hagape nipe lugö umöm hanip rau adog udö, God, Bi aij yabıl u, hanip mög yabıl göm, nan si nan naj gipun gau nıñöm arö göp. Anıb u, hon nıñbun God nıpe nıbi bı gau mög yabıl göp. * ⁸ God nıpe gası nıñ kid hiıköm nan magöñhalö gau nıñöb u, hanip nan aij aij anıb gau hałöwałö ñöb. ⁹ Pen God nıpe Krais aip nıñön gıñıg ga u, nan pi göl mıdmıdöp anıbu hanip waiö hagö nıñbun. * ¹⁰ God ñın hain hag la ñın u, nan kumi kabö adö lañ au abe, nan mınöñ naböñ ıñı abe, Krais nıpe añıñ nöp magöñhalö abad mıdeınab. *

¹¹ God nıpe ke gası nıñöm hag la u, magöñhalö gıñıg gab. God nıpe ke gası nıñöm hag la, hon Krais cıg gıpun nıbi bı gau, nıbi bı nıpe ke lınabun. God nıpe hadame dagol gau anıg gası nıñı. * ¹² Nıpe ga anıbu, hon nıbi bı Krais nıñ nöd nıñ udno gau, God hib nıpe hagno adö arnım, a göm ga. ¹³ Pen kale u rö nöp, Krais manö aij nıbi bı ud kamıñ yuep manö nıñö anıbu nıñ udpe, God kalöp udöm, Ana Uñ kalöp anı dan löm, Krais nıbi bı nıpe yabıl hag löp. ¹⁴ God Ana hanip anı dan mıdöp u me, hon nıñbun, God nan aij aij nıbi bı yad hainö ñınabin a ga nan gau, hainö udun mıd aij yabıl gıñabun. Anıb u, God hib nıpe hagno adö aran. *

Pol God nıñ sabe ga

¹⁵ Anıb u, yad nöd nıñnö, kale Bi Kub Jisas nıñ nıñ udmim, nıbi bı nıpe gau kalıp mıdmagö

* **1:7:** Ep 2:7; Kol 1:14 * **1:9:** Ro 16:25 * **1:10:** Kol 1:16,20

* **1:11:** Ro 8:28-29 * **1:14:** 2Ko 1:22

lîbim u, ¹⁶ yad hauł gagem, pör nöp kalöp a gem God nîp aij a göp a gem, sabe göl gî mîdpin. ¹⁷ Bî Kub hon Jisas Krais God nîpe u, Bap aij unbö ke u, nîp pör hag nînem hagabin, nîpe Ana kalöp ñî nab nîñöm nîpe kalöp gasî aij ñöm, God nîpe aigale bî rö mîdöp u kalöp yamö, kale God nîp nîñ aij gî nabim. * ¹⁸ God nîp sabe gem hagabin, nîpe mîdmagö kale añ dañ mailö nîpe ñî lö, Krais nîbi bî nîpe nan aij unbö ke ñîñig gab u nîñ nabim. Nan aij anîbu ñî nabin a göm, God kalöp wiñ ala me. ¹⁹ God nîp sabe gem hagabin, nîpe mîdmagö kale añ dañ mailö nîpe ñî lö, nîpe Bî klö unbö ke yabîł mîdö, hon nîbi bî Krais manö aij nîñ udpun gau klö anîbu udpun u nîñ nabim. Klö anîbu God ñîmagö nîpe nöp mîdöp. * ²⁰ Krais böñ nöp umö, God klö anîbu nöp Krais urak ñöm, kumi kabö adö lañ au dam ñîmagö yîjîg böñ nîpe lau la. * ²¹ Krais God aip am bîs göp u, ana kumi kabö lañ nöd abad mîdmîdal gau abe, ana kumi kabö lañ hainö abad mîdeinaböl gau abe, hib kale magöñhalö yagol mîdö, Krais hib nîpe u i adö lañ mîdö nîñöl gî, magöñhalö mo nîpe gau mîdöp. ²² God nîpe nîbi bî nan gau magöñhalö Krais mo nîpe gau la. Pen hon Krais nîbi bî nîpe gau magöñhalö, God Krais nîp bî nabîc u hag la. * ²³ Krais nîbi bî nîpe gau, hon hañ romanñ nîpe mîdpun. Krais nabîc abe hañ romanñ abe mîdöp me u. *

* **1:17:** Kol 1:9 * **1:19:** Kol 1:11 * **1:20:** Sam 110:1; 2Ko 13:4; Kol 2:12; 1:16; 2:10 * **1:22:** Sam 8:6 * **1:23:** Ep 4:10,15; Ro 12:5; Kol 1:18

2

Krais nöp gö, hon kam+η m+dpun

¹ Kale nan si nan naj g+im+dim u, kale n+bi b+ böη nöp umla n+bö rö m+dm+dim. * ² N+bi b+ ram m+nöη it i nan si nan naj g+pal rö, kale ke nöd u rö nöp g+im+dim. Ñ+n an+bu ana kumi au laη m+dpal b+ kub kale göp rö, kale nöd u rö nöp g+im+dim. Ana an+bu n+pe n+bi b+ God Manö udagpal gau kal+p aη daη m+idöp. * ³ Pen nöd hon magöηhalö an+bu rö nöp g+im+dun. Gas+ hon ke n+ηm+dun rö göl g+, gas+ r+mnap ke n+ηeb rö lagö, nan si nan naj nöp g+im+dun. An+ib u, n+bi b+ gau g+ naj g+lö God kal+p pen ilön kub ñ+n+g gab rö u, hon u rö nöp g+im+dun. *

⁴⁻⁵ An+ib u, hon n+bi b+ böη nöp umla n+bö rö m+daino, God aip m+idep rö lagö, God n+bi b+ pör nöp mög n+ηöb u, han+ip m+dmagö yab+tl löm, Krais aip ud kam+η löp. God n+pe kalöp mög n+ηöb u me, kalöp ud kam+η yuöp. * ⁶ God han+ip Krais aip urak ñöm, kumi kabö adö laη au dam Krais Jisas aip as+k ña. *

⁷ Pen God ga an+bu, n+bi b+ hainö yag daunaböl gau, kale God n+pe han+ip a göm, Krais Jisas n+ip yuöm han+ip g+ a+ij yab+tl ga u n+ηöm, God n+pe b+ a+ij ke yab+tl, n+bi b+ mög yab+tl n+ηöb u n+ηöl a göm ga. ⁸ God kalöp mög n+ηöm ud kam+η yuöp. Krais manö a+ij u n+η udpe u me, n+pe an+g ga. Pen kale Krais n+η udpe kalöp udöp u, klö hon ke g+no han+ip udöp a g+mim hagagmim. God n+pe

* **2:1:** Kol 1:21; 2:13 * **2:2:** Kol 3:7; Dai 3:3 * **2:3:** Kol 3:6

* **2:4-5:** Ro 6:13 * **2:6:** Kol 2:12

nöp kalöp nan aij u y+har+η ñöb. ⁹ Kale Krais n+η udpe kalöp udöp u, kale nan aij ap gagpe. An+ib u, hib kale ke hagpe adö arn+m rö lagöp. * ¹⁰ Pen God han+ip udöm Krais Jisas n+ibi b+ n+pe g+ la u, God hadame gau n+ibi b+ gau kal+ip g+ aij göl a göm, han+ip an+ig ga. *

Krais Juda n+ibi b+ gau aip, Juda n+ibi b+ wasö gau aip ud j+im ña

¹¹ Kale n+ηbim, name nap kale Juda n+ibi b+ wasö n+ηöm kalöp yag daula u, kale u rö nöp Juda n+ibi b+ wasö. Juda n+ibi b+ gau hib kale ke hagöm, “hañ r+iköp” a g+im+idal. B+ gau kale hañ roman+ an+ig g+pal. Pen kalöp Juda n+ibi b+ wasö gau hib hagöm, “hañ r+ikagöp” a g+im+idal. ¹² Pen hau+ gagmim. Kale nöd Krais lau adö m+idagaibe; kale Isrel i+ u hö? adö m+idaibe; God manö n+ηö hag la u n+ηagpe; kale ram m+nöη i+ i m+idm+idim pen God n+ip n+ηagm+idim. * ¹³ Kale nöd God m+idöp m+lö au m+idm+idim pen m+ñi Krais hagape n+pe luga u me, Krais Jisas aip God m+idöp au söl aubim. * ¹⁴ An+ib u, Krais n+pe uma rö, hon Juda n+ibi b+ gau, Juda n+ibi b+ wasö gau mulu kal n+ηun pen pen g+im+dun waryö aη u r+ib ju yuöm, i+ m+höp ud j+im ñöl lö, hon i+ añ+ ap nöp m+idpun. * ¹⁵ Jisas hañ roman+ löm uma rö, Juda lo manö ke ke gau magöηhalö böη nöp p+s ga. Jisas uma u, hainö Juda n+ibi b+ gau i+ u ke, Juda n+ibi b+ wasö gau i+ u ke m+idöm pen pen gagnaböl; n+ibi b+ magöηhalö gau i+ añ+ ap nöp m+idöm agam+ij m+ideinaböl a göm

* **2:9:** 1Ko 1:29-31; 2Di 1:9 * **2:10:** Dai 2:14 * **2:12:** Kol 1:21; Ro 9:4 * **2:13:** Kol 1:20 * **2:14:** 1Ko 12:13

uma. * 16 Jisas hañ roman nipe mab kros ba lan uma u, it mihöp anib gau ud God aip jim ña; pen gep nagı u abe al pak la. * 17 Nöd ke ke yabił mıdmıdun u pen Kraıs manö aij God aip jim ñöl mıdep u damöm, kalöp nıbi bı mlö kub gau rö mıdmıdim gau hag ñöm, hon Juda nıbi bı söl gau mıdmıdun gau hag ñöm ga. * 18 Kraıs ajöñ hanıp adö añı hiıka anıbu, God Ana nıpe añı mıdöp u nöp gö, hon it mihöñgöl Bapi mıdöp arun rö löp.

Hon Kraıs lau adö mıdpun gau, God ram nıpe rö mıdpun

19 Anıb u, mıñı nıbi bı ram mınöñ ke gau nıbö ju apöm mıdpal rö u mıdagpım. Nıbi bı adö gau ajpal rö mıdagpım. God nıbi bı nıpe nöd nıbö gau aip magum gımım, nıbi bı nıpe yıjıg göl mıdpım. * 20 Anıb u, hon God sabe gep ram u rö mıdpun. Kraıs Jisas ram padö ud mıdep kub anı yan mıdöp. Bı Jisas manö ud arep gau abe, bı God manö hagep gau abe, ram padö pro pro auan gau bıniñ gıpal rö u mıdpal; ram bagö bıg gıgabö gıpal rö u kale mıdpım. * 21 Kraıs Jisas ram padö kub anı yan mıdö, ram anıbu magöñhalö jim ñöl kub göm, Bı Kub sabe gep ram uł nıpe lınab. * 22 Anıb u, kale Epesas nıbi bı Kraıs lau adö mıdpım gau, God nıpe kalöp u rö nöp ud ram anıbu aip ud jim ñöl lö, ram raul mıgan aij nıpe u God Ana amöm mıdnab. *

* 2:15: Kol 2:14 * 2:16: Sek 9:10; Kol 1:20,22 * 2:17: Ais 57:19 * 2:19: Ep 3:6 * 2:20: 1Ko 3:11 * 2:21: 1Ko 3:16
* 2:22: 1Pi 2:5

3

Pol Kraiſ manö aij u Juda n̄bi b̄i wasö gau kal̄p hag ñ̄i m̄idöp

¹ Yad Pol, Kraiſ n̄p wög ḡi ñ̄öl ḡi, kalöp Juda n̄bi b̄i wasö gau hag ñ̄i ajnö, n̄bi b̄i r̄imnap ȳp n̄iŋlö mulu lugö naḡi l̄lö m̄idpin. * ² Pen kale hadö n̄iŋbim, God ȳp mög n̄iŋöm manö aij n̄ipe ȳp hag ñ̄ö, yad manö aij an̄bu kalöp hag ñ̄i ajpin. * ³ God ȳp mög n̄iŋöm, manö n̄ipe nöd pi göl m̄idm̄idöp r̄imnap ȳp yamö n̄iŋnö u, kalöp nöd köp kal̄i k̄liñ r̄ikpin. * ⁴ Kale manö kal̄i k̄liñ r̄ikabin i n̄iŋ aij ḡimim me, God hadame dagol gau Kraiſ hainö ḡinab hag la manö u n̄iŋmim, yad manö nöd pi göl m̄idm̄idöp an̄bu n̄iŋ aij ḡipin u, n̄iŋnabim. ⁵ God Ana n̄ipe han̄p b̄i Jiſas manö aij ud arep b̄i n̄ipe ke gau abe, b̄i God manö hagep b̄i n̄ipe ke gau abe waiö hagöm gas̄i ñ̄ö, manö n̄bi b̄i nöd n̄iŋagm̄idal u n̄iŋbun. ⁶ Manö pi göl m̄idm̄idöp an̄bu an̄ig göl m̄idöp: Juda n̄bi b̄i gau abe, Juda n̄bi b̄i wasö gau abe, God nan aij n̄bi b̄i ñ̄inabin a ga u udnaböl. Kale m̄ihöŋgöl hañ roman̄ añ̄i nöp m̄idö, God n̄ipe Kraiſ Jiſas hag yuöm n̄bi b̄i kal̄p ḡi aij ḡinabin a ga manö aij an̄bu manö kale magöŋhalö. Kraiſ Jiſas manö aij u me u. *

⁷ God B̄i k̄lö yab̄i u ȳp mög n̄iŋöm ud aij göm, nan aij ke ñ̄öm, ȳp Kraiſ manö aij u wög ḡi ñ̄eb b̄i ap hag lö m̄idpin. * ⁸ God n̄bi b̄i n̄ipe r̄imnap n̄bi b̄i kub, r̄imnap n̄bi b̄i pro. Yad b̄i pro

* **3:1:** Plp 1:7,13 * **3:2:** Kol 1:25 * **3:3:** Ep 1:9-10; Kol 1:26

* **3:6:** Ep 2:13,16-19 * **3:7:** Kol 1:25

yabił u pen God yıp mög niñöm gi aij gö, Juda nıbi bi wasö gau kalıp Krais hanıp gi aij yabił göm ud aij yabił göp manö aij u hag ñıbin. Pen manö anıbu adıñ juagöp. * ⁹ Pen God nıpe ram mınöñ if i midöp nan gau, nan kumi kabö adö lañ midöp nan gau magöñhalö gi la u, nıpe ke nöp gö manö anıbu pi göl midmidöp. Pen uri God yıp hag lö, yad manö pi göl midmidöp anıbu nıbi bi magöñhalö gau kalıp waiö hag ñabin. ¹⁰ God ga anıbu, uri Krais nıbi bi nıpe ram mınöñ if i midpal gau gılö niñöl gi, ejol kumi kabö adö lañ abad midpal gau, God bi gası niñ kíd hiiköm niñöb u niñöl, a göm ga. ¹¹ God ga anıbu, nıpe hadame dagol gau gası niña rö nöp, Bi Kub hon Krais Jisas nıp hag yuöm, nan anıbu ga. ¹² Krais Jisas nıp niñ udun cıg gıpun u me, God nıp piñıñ gagun, gası halö nöp nıpe midöp söl au arun. * ¹³ Anıb u, kalöp hag ñı ajnö, yıp gi naij gılö, ułham midpin u, gası iru niñagmim; yad ułham midpin pen God kalöp nan aij ñınab.

Krais nıbi bi midmagö yabił löp

¹⁴ Adö anıbu nöp yad Bapi nıp kugom yımem sabe gıpin. ¹⁵ Bapi nıpe ke gi lö, yam mınöñ naböñ if i midpal gau abe, yam kumi kabö adö lañ au midpal gau abe, hon magöñhalö yam nıpe midpun. ¹⁶ Bapi God nıp sabe gabin, nıpe Bi mailö aij ke halö, ñımagö nıpe nan aij yabił midöp niñöm nıpe Ana nıpe kalöp ñö, hibur gası midmagö añ kale dañ pidöñ middeinabim. ¹⁷ Bapi God nıp sabe gabin, kale Krais nıp niñ udpe, Krais

* **3:8:** 1Ko 15:9-10 * **3:12:** Jon 14:6; Ro 5:2

mıdmagö aŋ kale daŋ mıdeinab. Yad sabe gabin, kale nan nihöŋ giŋig gabim u, God abe niŋi bi gau abe mıdmagö limim giŋabim. * 18 Yad sabe gabin, kale abe Kraıs niŋi bi magöŋhalö gau abe, Kraıs niŋe pör nöŋ niŋi bi mıdmagö yabiŋ löp u niŋŋabim. 19 Kraıs niŋi bi gau mıdmagö yabiŋ löp u niŋŋabim. Pen aniŋbu nöŋ wasö. Yad God niŋp sabe gabin u, niŋe kalöp mıdmagö yabiŋ löp u, hibur gasi mıdmagö aŋ kale ke daŋ niŋŋabim. Aniŋ u, God niŋe ke aŋ kale daŋ aŋmaŋ raunab.

20 Hon God niŋp hag niŋŋabun, pen niŋe hag niŋŋabun rö nöŋ gagnab; hon gasi niŋŋabun rö nöŋ gagnab. Klö niŋe ke u hanip aŋ daŋ wög göm, niŋe gi mapıŋ giŋab. 21 Aniŋ u, hon Kraıs Jisas niŋi bi niŋe mıdun niŋp ciŋ mıdpun gau, hib niŋe pör nöŋ pör nöŋ ud arno adö araŋ! Aniŋ unbö rö aij.

4

Kraıs haŋ romaŋ niŋe jım ñöl mıdmim

1 Yad Bi Kub wög giŋnö yiŋp nagi liŋö mıdpin u, manö hagabin i niŋŋim. God kalöp niŋi bi aij yad mıdaimim a göm uda u, kale aniŋ unbö rö nöŋ gi mıdaimim. * 2 Niŋi bi kub mıdpun a giŋim kal juagmim; niŋi bi hain aij gau mıdaimim. Kale pen pen manö hain hain hagmim mıdmagö limim. * 3 God Ana kalöp ud jım ñöl lö, jım ñöl mıdpim rö, aniŋ gun nöŋ aganiŋ mıdaiun a giŋim giŋe arniŋm. * 4 Hon Kraıs niŋi bi niŋe

* 3:17: Jon 14:23; Kol 1:23; 2:7 * 4:1: Kol 1:10 * 4:2: Kol 3:12-13 * 4:3: Kol 3:14-15

hañ roman aña ap nöp m+döp. Ana u aña ap nöp m+döp. Kale magöñhalö nan aij aña ap nöp hainö udnabun a g+mim gasi halö m+dpim. God nan aij an+bu ñ+nabin a göm kalöp w+ñ ala. ⁵ B+ Kub hon u aña ap nöp m+döp. Krai n+p n+ñ udep adan u aña ap nöp m+döp. Ñ+g pakep u aña ap nöp m+döp. ⁶ N+bi b+ magöñhalö m+dpal gau kale God aña ap nöp, Bapi aña ap nöp m+döp. N+pe n+bi b+ magöñhalö gau B+ Kub m+döp. N+pe n+bi b+ hag lö, kale magöñhalö wög n+pe g+pal. N+pe n+bi b+ magöñhalö gau an kale dan m+döp. * ⁷ Pen Krai han+p aña aña ke ke nan aij ke ap n+me lö udpun. *

⁸ An+u, God Manö u kali kññ r+köm hagla,
 “Ram m+nöñ adö lañ ara ñ+n u,
 kaua maual n+pe gau nag+ löm,
 kal+p dam +p g+ ud aramöm,
 n+bi b+ gau kal+p nan aij aij ña,” a g+la. *

⁹ N+pe ram m+nöñ adö lañ ara a g+la iñ u, aige göl göm rö m+döp? Me n+pe nöd m+nöñ naböñ an yan aramöm, hainö ram m+nöñ adö lañ ara. * ¹⁰ An+u u hon n+ñbun, b+ m+nöñ naböñ an yan ara u, b+ an+bu nöp adö lañ aramöm kumi kabö adö lañ au ara. An+g ga u, ram m+nöñ au g+yan abe, ram m+nöñ adö lañ au abe, ram m+nöñ magöñhalö yabiñ arnabin a göm, an+g ga.

¹¹ B+ an+bu nöp n+bi b+ n+pe nan aij aij ñöm, r+mnap hag lö, Jisas manö aij ud arep wög u g+pal; r+mnap God manö hagep wög u g+pal; r+mnap n+bi b+ Krai n+p n+ñagpal gau kal+p Krai manö

* **4:6:** 1Ko 12:6 * **4:7:** Ro 12:3,6 * **4:8:** Sam 68:18 * **4:9:** Jon 3:13

aij u hag ñibal; rımnap nıbi bı Krais nıp nıñ udpal gau kalıp abad mıdöm hag ñı aij gıpal; rımnap nıbi bı ñı pai gau kalıp Krais manö aij u hag ñibal. * 12 God nıbi bı nıpe nıp wög gılö, Krais hañ romanı nıpe kub göm pıdöñ lınım a göm, nıbi bı nıpe gau kalıp nan aij aij anıb gau ña. 13 Krais hañ romanı pıdöñ lö, hon magöñhalö hañ romanı añı ap rö manö aij nıpe nıñ udun, God Ñı nıpe aigale Bı rö mıdöp u nıñ aij gun, hon ñı pai pro rö wasö, nıbi bı majö Krais nıpe ke mıdöp rö lınabun. *

14 Anıg geinab u, hainö hon ñı pai pro rö mıdageinabun. Ñın hain anıbu, Bı God Manö hagabun a göm, manö ke ke gau nıbö gau nıbö ud ud pıral pıral hagpal gau, hanıp yıgön udöm ñıg solwara ud ado malo göp rö u gagnaböl. 15 Ñın hain anıbu, hon nıbi bı gau kalıp mıdmagö lun manö nıñö nöp hagin, nan nıhön nıhön gınabun u, Nabıc nıhön gıböp u nıñun, anıb unbö rö nöp gun. Nabıc u Krais me. * 16 Krais nabıc mıdö, hañ romanı kıd ke rımnap kıd ke ke rımnap pen pen mıdmagö löm, wög ke ke gılö, kıdıl aram hañ romanı kıd ke ke ud jım ñö, hañ romanı magöñhalö kub göm, pıdöñ lınab.

Krais nıbi bı nıpe mıdpun rö, nagı gısön nıbö adö u gun

17 Anıb u, Bı Kub manö nıpe u udem kalöp manö klö hagem hagabin: nıbi bı God nıñ udagpal gau gımıdal rö nagı adö u rö gagmim.

* 4:11: 1Ko 12:28 * 4:13: Kol 1:28 * 4:15: Kol 1:18; 2:19

Nibi bi anib gau gasi kale midagöp. * 18 Kale sibön böñ au midpal. Kale gasi ap midagöp yabił. Gasi rimid midmagö kale ke pri göm manö niñagal. Anib u, God kamiñ nipe kalip añ dañ midagöp. 19 Nan si nan naj nihön nihön gipal gau kale nable gagöp. Anib u, kale nan si nan naj abönamö gi dam dam, uri nan si nan naj hain nibö rimpnap gun a göm rapin halöwałö gilö arab.

20 Pen nöd Krai manö aij u hag ñino niñ udpe u, Krai kale nagi adö anibu gimim a göp kalöp hag ñino niñagpim. 21 Kalöp Jisas manö niñö u nöp hag ñino niñbim me. 22 Nan si nan naj nöd gimidim u, gasi rimid midmagö kale gac ginab. Anib u, nan si nan naj gimidim u böñ nöp arö gimim. * 23 Gasi aij gisön nibö adö u nöp niñmim.

24 Pen God gö nibi bi gisön nibö midaimim rö löp. Anib u, nagi gisön nibö adö u ud halu limim, God kamiñ aij midöp rö u, God nipe uł ke midöp rö u midaimim. *

25 Anib u, hon magöñhalö Krai hañ romañ nipe añi nöp midpun u me, kale magöñhalö nibi bi gau kalip piral hagnidim u arö gimim, manö niñö nöp hagnim. * 26 Ñin rimpnap nibi bi kalöp gi naj gilö kale mulu lagnab. Pen mulu lugö, nan si nan naj gagnim. Anig göl mulu niñöl gi midpe niñöl gi, sidö wad aragnim. * 27 Wasö u, Seden kalöp gasi naj ñö, nan si nan naj gimim rö löp.

* 4:17: 1Pi 1:14; Ro 1:21 * 4:22: Ro 8:13; Kol 3:9 * 4:23: Ro 12:2 * 4:24: Jen 1:26; Kol 3:10 * 4:25: Kol 3:8-9; Sek 8:16
* 4:26: Sam 4:4; Jem 1:19-20

28 Nibi bi nan si udmıdal gau hainö nan si udagöl; klö ke wög göm nan midö niñöl gi, rımnap nıbi bi mög gep rö gau kalıp ñöl. 29 Manö hagnıg gabim u, manö naij rımnap hagagmim. Manö aij nıbi bi niñöm, God nıp cıg aij göl rö lınım gau nöp hagmim. * 30 God ñın hain u hanıp böñ nöp udnabin a göm niñ löm, Ana Uı nıpe u nöd yuö apöm kalöp anı danı midöp u me, naij gımim God Ana Uı nıp marö ñagmim. * 31 Hibur naij gö, nıbi bi rımnap niñbe mulu lugö, kal jumim, manö pen pen hagmim, nıbi bi hag jumim, gi naij gımim gıpim u magöñhalö arö gımim. * 32 Pen pen mög niñmim, midmagö lımim. Kale Krais lau adö midpe, God kalöp nan si nan naij gıpim u niñöm arö göp rö u, kale u rö nöp pen niñmim arö gımim pen niñmim arö gımim gımim. *

5

Mailö adö u ajaiun

1 Kale God ñı pai midmagö aij nıpe midpim u, nıpe göp rö gımim. * 2 Krais hanıp nıbi bi midmagö löm, God nıp nan dap sabe gılö haı? aij auöp rö u, hanıp nan a göm mab ba lañ uma. Krais ga anıbu niñmim, kale ke anıb unbö rö nöp nıbi bi gau kalıp midmagö löl gi midaimim. *

3 Pen God nıbi bi nıpe ke yabıt midpim u, nıbi si bi si gımim, gau ajmim haıwawö gımim, nan

* 4:29: Kol 4:6 * 4:30: Ais 63:10; 1De 5:19; Ep 1:13-14 * 4:31: Kol 3:8 * 4:32: Mad 6:14; 18:22-35; Kol 3:12-13 * 5:1: Mad 5:48 * 5:2: Hib 10:10; Eks 29:18

aij kale gau yad udnam a g+mim, nag+ adö an+bu rö magöñhalö böñ nöþ arö g+mim. ⁴ Urañañ hagmim, ñ+ton l+mim, manö najj hagmim gagmim. Manö an+bu rö hagagep yab+ñ. Kale pen God n+þ aij a göþ a g+mim.

⁵ N+? aij g+mim: n+bi si b+ si g+pal n+bi b+ gau abe, gau ajöm hañöwañö g+pal n+bi b+ gau abe, nan aij kale gau yad udnam a g+pal n+bi b+ gau abe kale God Kraiss apil m+thau ram m+nöñ kumi kabö adö lañ abad m+dpil au aragnaböl yab+ñ. Kale nan si nan najj an+þ gau gas+ n+ñbal u, nan an+þ gau god kale rö löþ. *

⁶ Nag+ najj hagaj+n an+þ gau, n+bi b+ r+mnap kalöp piral hagöm hagnaböl, “Nan an+þ gau nan si nan najj wasö,” a g+ñaböl. Kalöp piral haglö n+ñmim rö löþ u, n+ñ aij g+mim manö kale udagmim. Nan si nan najj hagaj+n an+þ gau g+pe, God kal juöm kalöp g+ najj yab+ñ g+ñab. * ⁷ Manö kal+þ n+ñmim kal+þ aip ajagmim.

⁸ Nöd s+bon añ gau m+dm+dim u pen m+ñi B+ Kub n+bi b+ n+pe l+mim mailö n+pe adö u m+dpim. M+ñi mailö n+pe adö u m+dpim rö, n+bi b+ mailö adö u aþpal rö ajmim. Mailö ñ+ pai rö m+daimim. * ⁹ Mailö magö u nan aij aij iru nöþ p+lnab: g+ aij gep magö ke ke iru yab+ñ p+lnab; nan n+hön n+hön God n+ñö aij g+ñab nan gau magöñhalö p+lnab; nan n+hön n+hön n+ñö nöþ m+ðöp þör nöþ p+lnab. ¹⁰ God n+þ aij g+n+m adö u nöþ n+ñ aij g+mim g+pe arn+m.

* **5:5:** 1Ko 6:9-10; Kol 3:5 * **5:6:** Kol 2:4,8; Ro 1:18 * **5:8:** Ep 2:13; Kol 1:13; 1Pi 2:9; Jon 12:36

11 Siḅön yaṅ ajöm nan si nan naij gɨpal u kale aip gagmim. Nan si nan naij gɨpal u mailö adö u hagpe niṅöl. 12 Kale nan si nan naij pi göl gɨpal u, hon nan anɨb gau manö nöḅ hagnabun u, nable gɨnab. 13 Ram ruö magöṅhalö waiö niṅbun. Anɨb u rö, God mailö niḅpe auö, nan niḅhön pi göm gɨpal u waiö niṅnaböl. * 14 Mailö auö, magöṅhalö niṅbun. Adö anɨbu nöḅ, niḅbi bi riḅnnap hagpal, “Ne umöl miḅdpan u, miḅni urakö,

Krais mailö niḅpe u nöḅ mailö pak ḅɨnab,” a gɨpal. *

15 Anɨb u, niḅbi bi riḅnnap manö niṅagöm haḷöwalö gɨpal rö gagmim. Ni? aij gɨmim gɨ miḅdaimim. * 16 Niḅbi bi nan si nan naij nöḅ gɨpal ḅɨn anɨbi, kale pör nöḅ niṅ aij gɨmim gɨ aij gɨmim. 17 Anɨb u, bi hauḷ rö gagmim; Bi Kub niḅ aij gɨnab adö u nöḅ niṅmim gɨmim. 18 Niḅg wain ḅɨṅbe, hauḷ alagnim; adan anɨbu arnabim lug paknabim. Pen, God Ana apöm hanɨp aṅ daṅ ajmaṅ raunim, a gɨmim God niḅ sabe geinabim u aij. * 19 God Manö adɨṅ Sam a gɨpal gau riḅnnap pen pen hagöl gɨ, Krais manö aij u kiḅmap ap pen pen hagöl gɨ, Bi Kub hib niḅpe dap raneb kiḅmap ap pen pen hagöl gɨ gɨmim. Aij a gö niṅöl gɨ, miḅdmagö kale aṅ daṅ kiḅmap riḅnnap Bi Kub niḅ hagmim. * 20 Bi Kub hon Jisas Krais niḅbi bi niḅpe miḅdpun u me, nan niḅhön niḅhön gɨnim, kale pör nöḅ nan magöṅhalö gau Bapi God niḅ aij a göl gɨ miḅdaimim. *

* 5:13: Jon 3:20-21 * 5:14: Ais 26:19; Ro 13:11 * 5:15: Kol 4:5 * 5:18: Luk 21:34 * 5:19: Kol 3:16 * 5:20: Kol 3:17

21 Kraiſ Bi Kub hon mi+döp a gi+pim u me, añ mam Kraiſ ni+bi bi ni+pe mi+dpim gau pen pen ud aij gi+mim. Añ mam ap manö ri+mnap haġainim u, manö ni+pe udmim. *

Ber bi gau

22 Kale ni+bi gau, Bi Kub manö ni+nmim hain gi+pim rö, nagamul bi haġöl rö ni+nmim hain gi+mim. * 23 Adö ani+bu ani+g göl mi+döp: Kraiſ ni+bi bi ni+pe gau hañ romaŋ ni+pe ke mi+döp; ni+pe ke nab+c mi+döp. Kraiſ ni+bi bi ni+pe ud kam+iŋ yuöp. Kraiſ ni+bi bi udöm nab+c mi+döp rö, bi gau ni+bi kale udöm nab+c mi+dpal. * 24 Kraiſ ni+bi bi ni+pe gau kalip haġö manö ni+pe hain gi+pal rö, ni+bi gau, bi kale gau haġöl rö maġöŋhalö hain göl.

25 Pen kale bi gau, Kraiſ ni+bi bi ni+pe gau mi+dmagö löm uma rö ni+nmim, ni+bi kale gau u rö nöp mi+dmagö yabi+ŋ li+mim. * 26-27 Kraiſ ni+bi bi ni+pe gau mi+dmagö löm uma u, cöc ni+pe u ni+pe manö ni+pe haġöm, ñi+g löm, u+ mat+i gi aij göm, cöc mailö halö, gac pro ap, nan naij pro ap, manö pro ap wasö yabi+ŋ, u+ nöp mi+dö, ni+pe udöm ni+pe ke ñi+nab. * 28 Ani+b unbö rö nöp, kale bi gau ni+bi kale gau kalip mi+dmagö li+mim. Hañ romaŋ kale ke gi aij gi+pim rö, ni+bi kale gau u rö nöp gi+mim. Bi ni+bi ni+pe mi+dmagö löp u, ni+pe ke mi+dmagö löp. 29 Hañ romaŋ hon u mulu kal ni+ŋagpun; ke ni+ŋno aij gö, nan maġö ñöl gi ñöl gi abad mi+d aij nöp gi+pun. Ani+b unbö rö nöp, Kraiſ ni+bi bi

* 5:21: 1Pi 5:5 * 5:22: Kol 3:18; 1Pi 3:1 * 5:23: 1Ko 11:3;
Ep 1:22 * 5:25: Kol 3:19; 1Pi 3:7 * 5:26-27: 2Ko 11:2; Kol
1:22; Dai 3:5

nipe abad mɨdöp. ³⁰ Nɨhön gɨnɨg: hon Kraiss hañ roman ñɨn kɨd ma kɨd nipe gau rö mɨdpun.

³¹ Pen God Manö u kalɨ kɨɨñ rɨköm hagla, “Bɨ ap nɨbi udnɨg, nɨme nap kalɨp arö göm, nɨbi udöm jɨm ñöl mɨdmil, hañ roman añɨ rö lö mɨdpil,” a gɨla. * ³² Manö anɨbu ɨ ap mɨdöp pen kale nöd nɨɨagmɨdal. Yad gasɨ nɨɨbin manö anɨbu Kraiss abe nɨbi bɨ nipe gau abe hagab. * ³³ Pen kale bɨ gau magörhalö, hañ roman kale u ke mɨdmagö lɨbim rö, nɨbi kale gau u rö nöp mɨdmagö lɨmim. Kale nɨbi gau magörhalö, nagamul bɨ manö kale udmim.

6

Ñɨ pai gau; nɨme nap gau

¹ Kale ñɨ pai gau, Bɨ Kub hain gɨpim rö, name nap manö hagöl rö udmim. Nagɨ aij me adö anɨbu. * ² God manö unbö sɨdu? laɨ haga u hagöm haga, “Name nap bɨ kalɨp ud aij gɨmim, hagmil rö gɨmim,” a ga. Pen God manö anɨbu nöp hagöm manö ap halö hagöm haga, “Kale unbö geinabim, yad kalöp nan aij ap ñɨnabin,” a ga. * ³ God haga, “Anɨg gɨnabim u, yɨɨɨd umagnabim; mɨnörɨ nabörɨ adö ɨ i mɨlö padö mɨdmim, mɨd aij gɨnabim,” a ga.

⁴ Pen nap bɨ, ñɨ pai kale gau mɨd aij gɨlaɨ a gɨmim, kalɨp pa jɨ nɨɨeb rö manö u rö hagagmim. Anɨg gɨpe, ñɨ pai kale gau pa jɨ nɨɨöm, manö hagnabim rö nɨɨagnaböl. Pen ñɨ pai kale gau kub

* **5:31:** Mad 19:5 * **5:32:** Rep 19:7 * **6:1:** Kol 3:20 * **6:2:** Eks 20:12

g+lö n+ñöl g+ , kale nap b+ God Manö hag ñ+ aij g+mim, nag+ aij adö an+bu hag ñöl g+ m+dmim. *

B+ nag+ wög g+pal gau; b+ kub kal+p abad m+dpal gau

⁵ Pen kale n+bi b+, b+ kub kalöp mani rau dap l+lö kal+p nag+ wög g+ ñ+m+dim gau, Krais manö hagö, p+ñ+ñ g+mim ud aij g+pim rö, b+ kub kale m+nöñ naböñ adö i+ i gau manö haglö, kale u rö nöp p+ñ+ñ g+mim ud aij g+mim. *

⁶ B+ kub gau n+ñm+dlö n+ñöl g+, wög g+ aij g+no, kal+p aij gañ a g+mim gas+ an+bu nöp n+ñagmim; Krais n+p nag+ wög g+bep rö, God n+p aij gañ a g+mim, pör wög g+ aij g+mim. ⁷ N+bi b+ m+nöñ naböñ i+ i kal+p nöp wög gabun a g+mim n+ñagmim; B+ Kub u n+p wög gabun a g+mim, aij gö n+ñöl g+ wög g+mim. ⁸ Kale n+ñbim, n+bi b+ nag+ wög g+pal gau abe n+bi b+ gas+ kale ke n+ñöm wög g+pal gau abe, B+ Kub wög kale n+ñöm, wög g+ aij geinaböl u kal+p u rö nöp pen ñ+nab. *

⁹ Pen kale b+ kub n+bi b+ han+p nag+ wög g+lan a g+mim mani rau dap l+ibim gau kal+p g+ aij g+mim. Manö klö hagpe p+ñ+ñ göl g+ wög gagöl. B+ Kub kumi kabö adö lan m+dpöp u, n+pe n+bi b+ nag+ wög g+pal B+ Kub kale abe, n+bi b+ kal+p abad m+dpal B+ Kub kale abe m+dpöp. B+ Kub n+pe n+bi b+ gau kub, n+bi b+ gau pro, a göm n+ñagöp; amgö ilö n+pe u ad+p ad+p m+dpal n+ñöm n+pe go+ ap aka go+ ap aragnab. *

* **6:4:** Kol 3:21; Sam 78:4; Pro 22:6 * **6:5:** Kol 3:22-23; Dai 2:9-10; 1Pi 2:18 * **6:8:** 2Ko 5:10; Kol 3:24-25 * **6:9:** Kol 4:1; Ro 2:11

Wim po God ñöb u tihu magum gî aij gun midaiun

¹⁰ Manö hag naböŋ junig gabin i niŋ aij gîmim. Bi Kub niŋ ciŋ giŋpe, niŋpe klö niŋpe kalöp ñinim. ¹¹ Seden hanip pör giŋ naij giŋig göp u, wim po nan God hanip ñöb gau magöŋhalö ud rol gîmim, adan ramö au uŋin li mid aij gaimim. * ¹² Nibi bi hañ roman hagape midöp gau aip pen pen gagabun. Kijaki aiön pi nan naij gau bi kub kale it ke ke kumi kabö laŋ abad midöm, sibön yaŋ ajpal gau aip pen pen gabun. * ¹³ Anib u, wim po nan God hanip ñöb gau magöŋhalö ud rol li aij gîmim midpe me, ñin biŋlam midpe u auö, klö gîmim nöŋ midpe, nan rimnap kalöp göl rö lagnab. ¹⁴ Anib u, God Manö niŋö u, dip nagî rö piŋ li aij gîmim. Abad alnaböl a gîmim, pör nöŋ kabö rö gep magö u, sior piŋdöŋ libal rö, ud pabîl ba kale u limim. * ¹⁵ Ma rirup libal rö, God aip jim ñöl midpe manö aij u ud armim. Nibi bi rimnap kalip manö aij anibu hagniŋ pör giŋ jin giŋ midmim, gasi anibu nöŋ niŋmim ma rirup rö limim. * ¹⁶ Haŋaun riŋ albal rö, God hanip abad mideinab a gîmim niŋ gasi niŋ udöl giŋ midpe me, niŋpe gö Bi Naij Gep po niŋpe mab rö inö niŋöl giŋ alnab gau böŋ nöŋ hoŋ giŋnab. Gasi anibu nöŋ niŋmim, haŋaun rö riŋ gîmim. ¹⁷ Usajil piŋdöŋ bad libal rö, God kalöp mög niŋöm ud kamij yuöp gasi u, ud nabic adö laŋ usajil bad rö limim. Ru miŋlö kiŋd ud arbal rö, God Ana ru miŋlö kiŋd kalöp ñöb u ru miŋlö kiŋd rö ud armim. God Ana ru miŋlö

* **6:11:** Ro 13:12; 2Ko 10:4 * **6:12:** 1Pi 5:8-9 * **6:14:** Ais 11:5; 59:17; 1De 5:8 * **6:15:** Ro 10:15

kid u God Manö nipe me. * 18 Ana nipe gasi ñö niñöl gi, God níp manö adö ke ke hag niñöl gi midaimim. Gasí halö midmim, nibi bi Kraís lau adö midpal gau magöñhalö God níp pör nöp sabe göl gi midaimim. * 19 Yíp u rö nöp God níp sabe gípe, yíp abad midöm manö magö nipe ke yíp ñö niñöl gi, piñiñ gagem, Kraís manö aij nöd niñagmidal u, nibi bi gau kalíp hañowañö hag ñinam. * 20 Yad Kraís bi nipe midem, manö aij nipe u nöp hag ajainö yíp nagi lilo midpin u, pen God níp sabe gípe yad piñiñ gagem hañowañö hag ñinam. Yad u rö nöp ginam aij. *

Manö naböñ magö r+mnap

21 Pen yad aigöl rö gem midpin u, wög niñön niñön gípin u, mam aij hon Dijikas, bi God níp pör nöp wög gi aij göp u, am jaköm kalöp magöñhalö hag ñinab. * 22 Hon aige rö midpun u, Dijikas amöm hagö niñmim, gasi halö midaimim, a gem, níp midpim au yuabin.

23 Bapi God Bi Kub Jisas Kraís apil miñhau kalöp abad midllo niñöl gi, God Manö niñ ud pidöñ göl gi midmim, añ mam gau aip agamiñ midmim, pen pen midmagö li midaimim. 24 Bi Kub hon Jisas Kraís níp midmagö lol gi nöp midpim gau, God kalöp magöñhalö mög niñöm ud aij yabiñ ginim.

* **6:17:** Hib 4:12 * **6:18:** Luk 18:1; Kol 4:2; 1De 5:17 * **6:19:**
 Kol 4:3-4; 2De 3:1 * **6:20:** 2Ko 5:20; Plm 9 * **6:21:** Ap 20:4;
 Kol 4:7-8; 2Di 4:12

Manö Kamɨŋ
The New Testament in the Kobon Language of Papua
New Guinea
Nupela Testamen long tokples Kobon long Niugini

Copyright © 2005 The Bible Society of Papua New Guinea

Language: Kobon

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-01-26

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020

3850151d-322e-5e07-a069-b89a616a091d